

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la
Coloniæ Agrippinæ, 1629

§. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

tutem. Quia charitas est omnium virtutum regina, & quæ illas post se trahit; estque Prælatorum valde propria; & gubernationis eorum primum fundamentum, vt vidimus. Ac proinde, qui in eius actionibus sit remissior, multò est perniciosior, ac maiori reprehensione dignus: patet enim magnum indicium, quòd in ipso multum præualeat cupiditas & amor proprius. Quemadmodum enim dixit Sanctus Augustinus in imputationem cupiditatis esse charitatis augmentum: ita charitatis imminutio, indicium est, quòd creuerit cupiditas, & aucta fuerit improbitas iuxta illud Christi Dominij: *in quia abundabit iniquitas, refrigescet charitas multorum.*

Lib. 88. 99.
q. 36. 4.
in Matt. 24. 12.

DENIQUE in vltima Epistola videbimus periculum eorum, qui tepida aqua inftar Deum prouocant ad vomitum: quæ summa est anime miseria: in quam ne incidat Prælatus deberet primum feruorem in omni bono, quod aggreditur, seruare. Neque est minimum huius tepiditatis periculum, quòd cum sensim & paulatim subintret; nec aduertatur tantum nec agnoscat. Ideoque ipso existimante, se retinere primam charitatem: vermis tamen torporis & ignauitæ illam comederit. Iuxta illud Osee Prophetæ: *non comederunt alieni robur eius, & ipse nesciuit: sed & cani effusi sunt in eo, & ipse ignorauit.* Nam (vt ait S. Bernardus) seruans exteriorem superficiali, salua sibi omnia suspicatur: non sentiens vermem occultum, qui interiora corrodat, debilitat, & enervat.

in Osee 7. 9.
Serm. in ca.
leuon.

S. I.

AD HÆC damna & pericula præuenienda ac remouenda vltimo Christus D. N. remedio, ad id valde accommodato; hoc est correctione: quam tamen noluit per seipsum huic Episcopo & alijs adhibere; sed per S. Ioannem, qui caput erat omnium Episcoporum, & Ecclesiarum Asiæ, vt ex hoc intelligatur: prudentem correctionem, quam Prælatus adhibet, accipendam esse quasi ab ipso met Deo, qui eam iubet per Prælatum adhiberi. Quam qui contemnit, Deum censetur contemnere. Ac propterea dixit: *a qui Ecclesiæ correctionem & eius Prælatorum non audierit, habendum esse tanquam Ethnicum & publicanum.* Cum autem etiam Prælati sint homines, erroribus & peccatis subiecti; qui etiam indigent correctione: debent & ipsi per alios, eorumque superiorum habentes corripere; præcipuè cum correctioni adiungitur reprehensio & munitio. Hic enim est propriè actus Superioris erga sibi subiectum; non autem subditi erga Superiorem, vt supra est dictum. Et hoc est conforme sententiæ S. Pauli dicentis: *b Seniore & Presbyterum ne in re pauca, sed obsecra vt Patrem: vt se emendet à defectu, quo laborat.* Præter hoc

a. Matth. 18. 16.

Tract. 3.
c. 12.

b. Tim. 5. 1.

tamen ipsimet prælati attendere debent diligenter qualitatem & gradum Personarum, quas volunt corripere & reprehendere. Alio enim atque alio modo reprehendendæ sunt Personæ graues, & communes; qui peccant ex inaduertentia, aut imbecillitate, & qui peccant ex malitia; qui sunt dociles & facillè obtemperant, & proterui ac rebelles. Eadem autem discriminis ratio habenda est circa minas, & pœnas infligendas: quæ medicamenta accommodanda sunt morbis, ac dispositionibus infirmorum. Quorum omnium insignia habemus exempla in reprehensionibus à Christo D. N. adhibitis septem his Episcopis: & nominatim ostendit admirabilem sapientiam in ea reprehensione, quam dedit huic Ephesino Episcopo. Ex qua deduci possunt nonnulla documenta.

IN PRIMIS enim non inchoauit à reprehensione eius defectuum; sed potius cœpit laudando bona, quæ habebat: idq; ob duplicem Finem. PRIMVS, vt subditi intelligant; superiorem officio suo plene satisfacere, cum adhibet & laudem & reprehensionem; neque reprehendit ex passione, aut auersione aliqua, aut naturali sua constitutione; sed vt officij sui obligationi satisfaciat. Cumque nullus sit adeo improbus, quin etiam habeat aliquid boni; neque aliquis adeo sit probus, vt aliquid mali non habeat: potest superior vt rumque actum cum omnibus exercere iuxta regulas prudentiæ. Non autem necesse est, semper coniungi: cum videamus Christum D. N. in his Epistolis, quosdam non prius laudatos reprehendere; alios verò laudare: nec reprehendere.

ALTER finis est, ad subditos ipsos ita laudatione disponendos: vt æquo animo accipiant reprehensionem. Ac propterea Apostolus, cum vellet Corinthios reprehendere, prius eosdem blandè laudauit. Nam (vt S. Gregorius aduertit) Prælati debet Chyrurgum imitari: qui cum partem aliquam ex infirmi corpore abscindere parat, prius eam emollit, manibus palpat; & statim repente percutit, & abscindit. Et sicut pius Samaritanus cum vino, quod mordet, miscet oleum, quod emollit: vt remedium sit facilius ac suauius. Sed ad huc aduertit Rupertus Christum D. N. non solum laudasse hunc Episcopum, antequam reprehederet; sed etiam post reprehensionem: eò quod odisset Nicolaitas, vt etiam finis dulcis esset, sicut principium: & ita ipsum medium, hoc est reprehensio maiorem adferat fructum.

HINC etiam oritur secundum documentum: vt nō verbis exaggeretur multum culpa; sed potius aliquantulum alleuietur, ita reum conitituen-do ac disponendo: vt ipsemet eam exaggeret, eiusque grauitatem agnoscat. Quam ob causam Christus D. N. cum in his Epistolis aliquem reprehendit, aliquoties dicit: *habeo aduersum te PAVCA*. Non dicit ha-

1. Corin. 17.
2. Cor. 1. 4.
Hom. 11. in
Ezechielem

2
c. Apocal. 2.
14. 20.

beo aduersum te multa, aut magnas querelas; sed pauca in te anteantur qui reprehenduntur; sed potius erigantur, & animentur. Huic tamen Episcopo dixit: *memor esto unde excideris*: quasi insinuans ei: si culpam tuam ad defectum nosse vis: recogita præteritam vitam tuam; attende celsitudinem quam initio habebas; & vilitatem, in quam cecidisti: & ex vtriusque collatione intelliges magnitudinem tuæ miseriæ. Hunc in modum, cum Deus Adamum reprehendit ob admissum peccatum, dixit ei: (*ve in alio loco perpendimus*) d *Adam vbi es*: hoc est: attende, vbi fueris, & vbi nunc sis; priorem excellentiam, & præsentem pudorem, quo nunc afficeris: & noueris fœditatem culpæ contractæ.

TERTIVM documentum est, vt in reprehensione adhibenda semper ob oculos proponatur proprius eius finis: hoc est Pœnitentia: & vitæ emendatio: ita vt & agnoscat, doleatque de culpa præterita; studeat vero ad pristinam sanctitatem & feruorem redire. Hoc est enim quod dixit: *age pœnitentiam, & prima opera fac*, nam sic Prælatus e *lucratu* *erit fratrem suum*, tunc enim correctio suum, assequitur finem: quia reuocatur frater, qui peribat. Sed latet quoque mysterium, quod Dominus nollet insinuet, se esse contentum, si hic Episcopus faceret *prima opera*, quæ alia solebat: cum tamen petere ab eo potuisset, vt huius recentis beneficii nomine, quo ipsum ad pœnitentiam expectauit, feruentior adhuc esset, quàm antea, quem admodum quidam ex eius socijs faciebat, quem Christus laudat: quod *f opera nouissima essent plura prioribus*. Sed attendenda Dominus ad humanam imbecillitatem noluit petere; nisi quod prius faciebat: ne imbecillitatem suam pro excusatione adferret. Si quidem qui semel potuit opera illa præstare, poterit eadem postea repetere: Dominus enim, qui gratiâ sua eum prius adiuuauit, etiam nunc adiuuando perget. De eo enim dicitur, quod *g qui cepit opus bonum in eo, perficiet illud vsque in diem Christi Iesu*, hoc est donec ille ad iudicium veniat.

QUARTVM documentum est, vt non statim ad puniendum reum veniatur, quin prius ei Prælatus minetur: nam si minæ sufficienter emendationem, non erit necessaria punitio, quando sola emendatio intenditur. Sic enim ostendit Dominus noster viscera charitatis erga homines; & quàm illi sit graue eos punire. Cum de eo dixerit David, *h quod det metuentibus ipsum significationem, vt fugiant à facie arcus*, prius quam sagittam ipsam iaculetur. Ac propterea Sanctus Ambrosius aduertit Deum post diluuium posuisse *i fœderis signum*, non sagittam ferientem, sed arcum ipsum, qui illam iacit: vt videntes arcum, qui minatur: cautiore sint, & euadant vulnus, quod sagitta inferret. Idem autem facere debent Prælati: vt antequam ad puniendum veniant,

d *Genes. 3. 9*
Tome 1.
Tract. 3. c. 3
ex S. Amb.
de paradiso,
c. 14.

3

e *Matth.*
18. 15.

f *Apocal. 2.*
19.

g *Philip. 1.*
6.

4

h *Psal. 59. 6*
Lib. de Noe
& arca.
c. 27.
i *Genes. 9.*
13.

minis vtantur accommodatis ad subditos, qui sunt reprehendendi. Nam qui sunt nobilis ingenij, pœnæ partem reputant, quod Prælati illis minetur: sicut huic Episcopo minatus est Christus: *mouebo candelabrum tuum de loco suo*: hoc est quod esset remouendus ab excelso loco, quem occupabat, nisi vita eius esset statui conformis.

Næ autem minæ ad eod̄ desperationem peccatori adferant, apprehendenti sua peccata (sicut Cain) quasi ad eod̄ grauiora, vt veniam non mereantur: necesse est ipsas minas aliquo modo dulcorare, sicut fecit CHRISTVS DOMINVS NOSTER addens huic EPISCOPO: *sed hoc bonum habes, quia odisti facta Nicolaitarum, quæ & ego odi*. Quasi dixerit: etsi miner tibi, non tamen obliuiscor illius boni, quod in te aduerto; & quod mihi placeas, cum improbos persequeris: quos & ego odi. Quare in reliquis te ipsum emenda, vt mihi omnino placeas. Propter eandem causam ipsi minis addendæ sunt promissiones insignium præmiorum: quæ ingenua corda erigere, & attrahere solent. Ac propterea Christus finem Epistolæ imposuit, dicens: *qui habet aurem, audiat, quis spiritus dicat Ecclesiis: vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod est in paradiso Dei mei*. Quasi diceret: qui habet aurem, non corporis sed animi ad intelligendum quæ dicta sunt, audiat: seseque subiiciat correctioni; & obediat, quæ in ea dicuntur, nam diligenter pugnanti & suos hostes vincenti; vt quod ex officio tenetur, præstet: hoc præmium referet, vt comedat de ligno vitæ, quod est in cœlesti paradiso Dei mei; hoc est sanctissimæ Trinitatis, quæ Deus meus est, quatenus ego homo sum Diuinitati subiectus. Quod autem lignum vitæ; hoc est, nisi ipsemet Christus, verus Deus & homo: qui est in medio militantis ac triumphantis Ecclesiæ? Cuius esus in hac vita sumitur per fidem, & contemplationem eius magnitudinum; aut per communionem sacratissimi eius corporis & sanguinis: mira dulcedine afficiens eum, qui sua vitia & passiones expugnavit, ac vicit; vt in alio loco est dictum. In cælo autem idem cibus sumitur clara visione Diuinitatis & humanitatis eius: quæ omnia cordis desideria exsatiatur cœlesti ac copiosissimo cœlestium deliciarum torrente: vbi erit vita immortalis, expedita ab omni miseria. Cum igitur præmium adeo sit magnum: æquum est, omnes audire, quæ dico; & quæ moneo, opere exequi. Quod enim Spiritus Dei vni dicit, omnibus dicit; & quod minatur, aut promittit Prælati, ad omnes spectat Ecclesias: vt omnes discant, eamque partem capiant quæ ad ipsos pertinet.

k Apocal.
2. 7.

Tomo 1.
Tract. 7.
c. 7.

6

DE NIQVE quoniam minæ & promissa sunt de futuro, mouebo scilicet candelabrum tuum, & vincenti dabo edere, &c. ne reus negligentior euadat, existimans, in longum tempus vtrumque produci, dixit Saluator hec verba: *sin autem, venio tibi*, hoc est: si pœnitentiam non egeris, venio ad te. Non dixit veniam; sed: *venio*; quo significat infallibilem certitudinem eius, quod minatur, aut promittit; velocitatem qua venit ad id exequendum. Quod ampliùs explicat in alijs Epistolis dicens: *venio cito, & veniam ad te tanquam fur, & nescies qua hora veniam ad te*: vt omnes vigilent, sibiq; sint presentes. Et ita concludo: verissimam esse Ecclesiastici sententiam, dicentis: *in quàm bonum est correptum manifestare pœnitentiam de malefacto, & sese emendare: sic enim effugiet peccatum, euadet supplicium, & ingens adeo promeretur pœmium*. Non tamen est satis emendatione proponere, nisi manus statim operi admoueat, nec reijciatur ad alium diem. Huiusmodi enim mora in causa sunt, cur propositum conceptum bonum in ipsa correptione refrigescat: & forte Deus eam non repetet; sed amadaertit in negligentem. Ac propterea Sanctus Augustinus ad hoc propositum dixit: ipsa res est quæ multos occidit, cum dicunt: *cras, cras*; & subito ostium clauditur. Remansit foris cum voce coruina, quia non habuit gemitum columbinum. *Cras, cras* corui vox; gemit vt columbus, tunde pectus; *casus correctus esto*. Quæ sententia significat multos perire, propterea quod de die in diem emendationem differant, quia repente *ianua clauditur sicut fatuis virginibus*: & ita remanent exterius, & pereunt. Gemant igitur errores suos sicut columbæ, & in eis sese emendent: & sic digni fient, qui pœmia æterna consequantur promissa errantibus; sed accepta correptione sese emendantibus.

(:)

(:)

l Apocal. 3.
11. 3.m Eccl. 20.
4.Serm. 16. de
verbis Dñ.
Tom. 10.n Mat. b.
25. 10.